

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Santi Intxausti Gerrikagoitia

*Gernika-Lumo,
Bizkaia
(1931-2025)*

Aurkibidea

Biografia

1931. urtean jaio zen Nabarnizko Intxaurrea auzoko "Goikesta" baserrian. Gurasoak ere bertakoak zituen, baina sei hilabete zituela ama hil eta aitona amonekin hasi zen. Berak lau urte zituela, aita berriro ezkondu zen Ereñoko emakume batekin eta orduan etorri ziren Gernikara, gaur egungo [merkatu-plaza](#) ondora; beste hiru anaia jaio ziren gerora. Umetan, karmeldarren ikastetxera joan zen eta gerora hainbat partikularretan ere ibili zen: Otazuaneokan, Bareñorenean kontabilitatea ikasten eta Luisita Escuderoarenean takigrafia lantzen. Bonbardaketa ostean, [Errenteria](#) auzora joan ziren bizitzera etxe barik gelditu baitziren; azkenean, aitak Gernikako Ibarren egindako etxera joan ziren. Bere aitak arotzeria izan zuen eta aitari laguntzen hasi zen kamioi-gidari lanetan; guztira 60 urtez ibili zen lanbide horretan. Tartean hiru urtez Idahon (AEB) egon zen. Ereñoko emaztearekin ezkondu eta sei seme-alaba izan zituzten.

Zintak

GER-069

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-04-13
- **Iraupena:** 71 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Nabarnizetik Gernikara

- **Erref:** GER-069/003

- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:03:18. **Bukatu:** 00:05:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Nabarnizen jaio zen, aitita eta amamaren etxean, Goikezta baserrian, Intxaurrea auzoan. Aita berriz ezkondu zenean etorri zen Gernikara. Erdaraz ez zekien. Mojetan ikasi zuen. Aroztegia izan zuen aitak.

2. Eskola partikularretan Otazua, Bareño eta Makalarekin

- **Erref:** GER-069/005
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:05:59. **Bukatu:** 00:07:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Karmeldarretan ikasi zuen. Urte batzuk han eginda, Otazuanera joan zen eskola partikularretara. Handik Bareñorengana joan zen kontabilitatea eta mekanografia ikastera eta ondoren Makalarekin ikasi zuen.

3. Ameriketara artzain

- **Erref:** GER-069/007
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:10:09. **Bukatu:** 00:12:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara joateko arrazoiak
- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperook diasporan

Laburpena:

<p>Soldadutzatik bueltan, errepideetan kamioiarekin lanean hasi zen. Nekatu egin zen, lo gutxi egiten zutelako. Hura utzi eta Ameriketara joan zen hiru urtez artzain Idahora. 1962ko irailean joan zen eta hiru urtera itzuli zen.</p>

4. Ameriketan artzainen laguntzaile

- **Erref:** GER-069/008
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:14:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperook diasporan

Laburpena:

<p>Ameriketan mendian pasatzen zituen egunak bakarrik. Ardiak zaintzen gutxi baina artzainari laguntzen aritu behar izaten zuen. Udaran mendira igotzen ziren eta neguan herritik gertu geratzen ziren.</p>

5. Ameriketako bizimodua

- **Erref:** GER-069/009
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:14:26. **Bukatu:** 00:17:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan
- Diaspora » Euskaldunak diasporan » Diasporatik itzulera

Laburpena:

<p>Emazteak Madrilen itxaron zion itzuli zenean. Urtean 100 dolar baino gutxiago gastatzen zituen. Oporrik ere ez zuen izaten. Karrokanpoaren azpian ere egin zuen lo behin. Kanpin dendetan ere pasatzen zuten gaua. Ogia ere egiten zuten; lurrean zulo handi bat eginda egiten zuten. Prozesua azaltzen du.</p>

6. Neguak hotzak Idahon

- **Erref:** GER-069/010
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:17:50. **Bukatu:** 00:19:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Ohiturak eta bizimodua diasporan » Diasporako bizimodua
- Diaspora » Euskaldunak diasporan » Euskaldunak diasporan
- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan

Laburpena:

<p>Berotzeko txapa edo ekonomika izaten zuten. Negua oso hotza izaten zen eta jatekoa ere izoztu egiten zitzairen. Arropak astean behin garbitzen zituzten. Ereñoko Etxeandiatarrekin ibili zen.</p>

7. Bonbardaketa eguna

- **Erref:** GER-069/011
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:19:35. **Bukatu:** 00:22:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Bonbardaketa izan zenean, Nabarnizen zegoen. Dena argia ikusten zen Gernika aldean. Omako kobetan sartzen ziren. Plaza ondoko etxea suntsitu egin zen. Geroago Errenteriara etorri ziren bizi izatera Santi Leonen etxera.</p>

8. Aitari loteria tokatu zitzaionekoa

- **Erref:** GER-069/012
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:22:00. **Bukatu:** 00:24:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Bonbardaketaren ostean, loteria tokatu zen Gernikan eta aitari ere tokatu egin zitzaion. Harekin egin zuten aurrera. Errentan joan ziren gero. Pepe izaten zen egunkariak eta loteria saltzen zituena.

9. Txerria ezkutuan hil zutenekoa

- **Erref:** GER-069/014
- **Iraupena:** 0:05:09. **Hasi:** 00:25:54. **Bukatu:** 00:31:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baseria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Egurra nondik ekartzen zuten ez dauka gogoan. Inguruko basoetatik ekartzen zuten. Aita bazkidearengandik banandu eta bakarrik hasi zen zerrategian. Ortua eta soroak izaten zituzten eta txerria ere bai. Txerria ezkutuan hiltzen zuten, debekatuta zegoen eta. Pasadizo barregarri bat kontaktzen du. Hiltegia non zegoen kontaktzen du. Antzinako kateari buruzko kontuak.

10. Konfesatzerakoan gezurretan

- **Erref:** GER-069/018
- **Iraupena:** 0:04:43. **Hasi:** 00:35:39. **Bukatu:** 00:40:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Konfesatzera joaten ziren. Paskuetakoa izaten zen derrigorra. Lantzean gezur batzuk esaten zizkion apaizari. Ezkonostean ere jarraitu izan dute konfesatzen. Jainkoarekin norbera konfesatzea nahiko dela dio. Anekdotak bat kontaktzen du.

11. Inguruko hizkerekin alde nabarmena

- **Erref:** GER-069/022
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:47:37. **Bukatu:** 00:50:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Nabarnizetik Gernikara aldea nabaritzen du hizkeran. Nabarnizetik Ereñora ere desberdin da. Emazteak berba egiten du. Gaztela aldean euskarari buruzko kontuak azaltzen zituen.

12. Gernikako euskara aldrebesa

- **Erref:** GER-069/023
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:50:46. **Bukatu:** 00:52:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Herritik herrira azentua, esakerak... aldatu egiten dira. Euskara batua ez omen du ulertzen. Anekdotak bat kontatzen du, gazte garaikoa.

13. Partikularretan neska-mutilak elkarrekin

- **Erref:** GER-069/025
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:53:14. **Bukatu:** 00:55:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Otazuanean ibili zirenean, Maria Victoria zen irakaslea eta ahizpak laguntzen zion. Neska eta mutil batera ibiltzen ziren. Pasadizo bat kontatzen du.

14. Aste Santuan eta igandeetan, lan egitea debekatua

- **Erref:** GER-069/026
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:55:08. **Bukatu:** 00:57:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erljioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Aste Santua
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Jaunartzea karmeldarretan egin zuen. Jantzi dotorearekin egin zuen. Aste Santuan sakristian zaintza egiten zuten fusilarekin, txandaka. Prozesio handiak izaten ziren eta jendeak arropa berria janzten zuen. Lan egitea debekatua zegoen. Igandetan lan egitearren salatu egiten zituzten baserritarrak.

15. Karramarroak harrapatzen errekan

- **Erref:** GER-069/027
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:57:09. **Bukatu:** 00:59:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak

Laburpena:

Karramarroak harrapatzen ibiltzen zen errekan. Uger egiten ez zuen ikasi. Lagunek bidoia jartzen zuten bizkarrean igerian ikasteko.

16. Gida baimena zela atera zuen

- **Erref:** GER-069/028
- **Iraupena:** 0:05:18. **Hasi:** 00:59:19. **Bukatu:** 01:04:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:

Gidabaimena errazagoa zen lortzen. Kamioiaren berrikuspena injenieri batek egiten zuen. Baimena nola atera zuen kontatzen du. Chevrolet markako kamioiarekin ikasi zuen gidatzen. Kamioiaren ezaugarriak aipatzen ditu.

17. Kamioiko gidabaimena eta motoristak

- **Erref:** GER-069/030
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 01:06:53. **Bukatu:** 01:08:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Orduko motoristak. Bazen bat aitaren laguna zena eta hari eskerrak isunetatik libratu zen. Kamioiko baimena erraz atera zuen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-04-04

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com